

Nr. 8 (36)/ AUGUST 2023

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

Eminescu și Veronica Micle la București

Nicolae IOSUB¹

Mihai Eminescu a avut, în scurta sa viață, doi prieteni buni: povestitorul Ion Creangă și poeta Veronica Micle- muza inspiratoare a poetului- cea care i- a fost alături, la bine și la greu, până în ultimele zile de viață. Cunosându-se încă din anul 1872, la Viena, M. Eminescu și Veronica Micle, au trăit cea mai frumoasă poveste de dragoste, cunoscută în literatura română, poveste care a inspirat cele mai frumoase poeme de dragoste.

După moartea profesorului Ștefan Micle, Eminescu scrie o scrisoare de îmbărbătare pentru Veronica, făgăduindu-i ajutorul, ea rămânând cu cele două fete minore, frecventau școala și fără o pensie de urmaș, din care să-și poată întreține fetele.

La aflarea veștii decesului soțului său, Eminescu scrie Veronicăi o scrisoare plină de compasiune pentru pierderea suferită, în care îi mărturisește sentimentele sale pentru poetă: „*Tu știi pre bine că, dacă este cineva care poate apărui pierderea ce-ai suferit-o, acela sunt eu. Trăind într-o poziție sigură și respectată, te vezi astăzi, prin acea sigură lovire, espusă unor schimbări neașteptate, pe care nu le prevezi, pe care o natură sfioasă de femeie, precum e a ta, nici nu le poate prevedea... nu voi să-ți spun, dar tu nu știi, nici poți ști cât te-am iubit, cât te iubesc. Atât de mult încât mai lesne aș înțelege o lume fără soare decât pe mine fără să nu te iubesc... Văzându-te, am știut că tu ești singura ființă în lume care în mod fatal, fără să vrea ea, fără ca eu să voiesc, are să determineze întreaga mea viață. Am înțeles că un om poate avea totul neavând nimic, și nimic având totul*”.

În luna septembrie 1879, Veronica Micle vine la București, cu un bilet de tren trimis de Eminescu și vor locui împreună, timp de aproape o lună și jumătate (5 septembrie - 18 octombrie 1879), expunându-se bârfelor cunoscuților și celor ce-i cunoșteau. A fost o lună de vis, petrecută împreună, ei făcându-și planuri de viitor, de a fi împreună pentru totdeauna și a se căsători. În urma acestei perioade fericite petrecute împreună, Veronica rămâne gravidă, copilul născându-se mort, în primăvara anului viitor, lucru ce a întrerupt și planurile lor de căsătorie.

La București, Eminescu o prezintă pe Veronica ca pe logodnica lui și se afișează în public, cu toate că nu trecuseră decât puține zile de la moartea soțului ei. Acest lucru îi va atrage oprobiul persoanelor din anturajul ei, care, în loc să țină doliul convenit după moartea soțului se afișează cu Eminescu.

Veronica Micle și Eminescu preconizau să se căsătorească, după moartea lui Ștefan Micle și după întâlnirile lor de la București, din toamna anului 1879, așa cum se poate observa dintr-o scrisoare a muzei poetului, din noiembrie 1879: „... căci eu voiesc ca tu să fii iubitul meu tovarăș și să uităm relele trecutului, să ne creăm o viață nouă”. Atâta timp cât a trăit Ștefan Micle, Eminescu a avut o comportare corectă față de Veronica, cu toate că era îndrăgostit de ea și doreau să se întâlnească cât mai des, mai ales sub teiul din parcul Copou din Iași, numit astăzi - *Teiul lui Eminescu*.

Ajunsă la Iași, Veronica Micle scrie lui Eminescu o scrisoare, la care Eminescu îi răspunde pe 23 octombrie 1879, în care se plânge de singurătate, după plecarea ei: „*Mi-a părut bine văzând că ai ajuns veselă la Iași - dulcea mea păsărică - și că nu-ți pasă de nimic. Eu știu că-ți duc dorul în singurătatea, la care*

¹ Articol apărut în *Luceafărul* din 4 aug. 2023

sunt osândit. Îndealtmintrelea mă mai iau cu grijile, mai am de scris, mai caut casă pentru Sf. Dumitru, mai nu știu ce să-mi fac capului”.

Veronica Micle va mai veni la București, pentru a insista la aprobarea pensiei de urmaș, care a întârziat vreo patru ani, dar nu se cunoaște când și unde s-au mai întâlnit, în primăvara anului 1880 ei fiind déjà certați, ceartă ce a durat până în toamna anului 1881.

După pierderea copilului, în primăvara anului 1880, Veronica este cea care insistă ca Eminescu s-o ia în căsătorie pentru a potoli gura lumii, dar acesta este nevoit să tot amâne luarea unei decizii, din cauza situației sale materiale precare și a opoziției lui Titu Maiorescu, ceea ce duce la prima ruptură dintre cei doi.

Veronica Micle îi scrie lui Eminescu o scrisoare, în care cere să-i spună dacă o iubește și are de gând să o ia în căsătorie: „Și te întreb acum pe tine mai serios decât nicicând - tu care spuindu-mi că mă iubești m-ai făcut să sufăr amar o iarnă întregă, încât sufletul mi-e bolnav - te întreb și te rog să-mi răspunzi: face-mă-vei fericită; adică să ne înțelegem, eu înțeleg fericirea aceasta în aceea să fiu lângă tine, să fiu în fine a ta. La aceasta te rog să-mi răspunzi serios, să-mi răspunzi astfel după cum te vei simți, în fine răspunsul tău să fie expresiunea sinceră a sufletului tău oricum ar fi, numai să fie hotărâtoare, să fie astfel încât să mă pot baza pe spusele tale, și totodată să mai pot spera și lupta” (Scrisoare către M. Eminescu din 27 martie 1880). Eminescu îi răspunde: „Din momentul în care va exista o perspectivă oarecare - fie pensia, fie o asigurare mai temeinică a sorții mele - de-a crește cuviincios pe cei doi copii și a îngriji de casa ta, nu mai e nici o piedică pentru unirea noastră oficială”.

Observăm că Eminescu este interesat, în primul rând, de situația lui financiară, gândindu-se la cele două copile ale Veronicăi, care trebuiau crescute și întreținute la școli. El dă dovadă de maturitate și simț practic, știind că Veronica a trăit în lux, nelipsindu-i nimic din tot ceea ce și-a dorit: preocupările sale pentru modă, activități sociale și culturale și organizarea unor evenimente.

Dar, și Titu Maiorescu a avut o contribuție importantă la amânarea căsătoriei lor, gândind că poetul nu va mai putea să scrie poezie, de înalt nivel estetic, dacă se va căsători, cât și a unei adversități față de Veronica, care l-a acuzat în procesul de la Iași.

Octav Minar publică un fragment de scrisoare a lui Eminescu către Veronica Micle în care explică opoziția lui Titu Maiorescu la căsătoria dintre ei: „Am căutat să conving pe d-l Maiorescu că e frumos și cavaleresc să te iau în căsătorie în mod legitim. Dânsul m-a muștrat foarte vehement, spunându-mi că n-am altceva mai bun de făcut decât să mă-nșor! Am tăcut. Ieșind de la dânsul, o revoltă sufletească asemeni unei furtuni a început să clocotească în vinele mele. Credeam că-mi crapă tâmplele de indignare și supărare. Reflectând, mi-am zis: filozofii nu vor pricepe niciodată iubirea poezilor! Sufletele lor, prea șlefuite, au pierdut din farmecul duioșiei. Femeile pentru dâșii sunt probleme, uitând că pentru noi poezii sunt izvoare de inspirație”. Această variantă a opoziției lui Maiorescu, la căsătoria lui Eminescu, este redată și de Alexandru Brătescu-Voinești, dar el povestind despre relația Veronicăi Micle cu I.L. Caragiale, pe care criticul i-a spus-o poetului.

Cu toată împotrivirea lui Maiorescu, Eminescu putea s-o ia în căsătorie pe Veronica Micle, fără să țină seama de sfaturile criticului, așa cum mai făcuse de mai multe ori. Dar, el nu a avut curajul necesar să facă acest pas, lucru ce i-ar fi schimbat viața.

În alte două scrisori din 4 și 7 aprilie 1880, Eminescu explică cauzele care stau, cu adevărat, în calea căsătoriei lor: „Posito c-aș veni la Iași, ce-ar rezulta de aici, ce-aș putea să fiu în Iași? Amploiat la primărie? Pentru a te vedea suferind pe tine și de gura lumii și de neajunsuri? Dacă mi-am băgat capul în jug și mi-l țin e tocmai pentru că-mi ești dragă, tocmai pentru că numai pentru tine trăiesc. Din Iași, cu o societate de voiaj unde vrei să pleci? Dacă într-adevăr vrei să pleci de acolo, vino încalțe aici, să-ți găsesc de pe acuma o chiliuță mai vrednică de tine decât cea de la Slavici; mai ales că prezența în Iași nici nu mai este măcar absolut necesară. Alegerea mea, precum știi, nu e greu de făcut. Sau rămân jurnalist și atunci cată să mai așteptăm ce-o ieși din suplica ta din Cameră, sau Pomârla și atunci nu mai aștept nimic, ci te iau pur și simplu și ne ducem cu toții la țară. Mai cu chiria casei din Iași, mai cu una alta ai putea să-ți ții fetele la pension...Sunt departe de-a prevedea schimbările ce se pregătesc la noi, dar m-aș bucura să văz situația limpezită și să văz de am ceva de așteptat despre București sau dacă cată să ne ducem la Pomârla”.

Eminescu aștepta de la București o funcție în cadrul Partidului Conservator pentru care a lucrat cu atâta zel la redacția ziarului *Timpul*. El se aștepta chiar să devină parlamentar din partea acestui partid, dar, o dată cu trecerea junimiștilor la guvernare împreună cu liberalii, visul lui se năruie: „Se pare, de la

un timp încoace, că toată organizarea partidului de la Timpul e în plină descompunere și că nici o cârpeală nu-i mai ajută... Se duc de râpă. Folosul meu, după atâta muncă, e că sunt stricat cu toată lumea și că toată energia, dac-am avut-o vreodată, și toată elasticitatea intelectuală s-a dus pe apa Sâmbetei. Se prea poate ca, de azi pe mâni, toată întreprinderea să înceteze și fiecare să-și vadă de treabă. Eu rămân cel amăgit în afacere, căci am lucrat din convingere și cu speranța în consolidarea ideilor mele și un mai bun viitor” (Scrisoare către Veronica din februarie 1882).

Mihai Eminescu știa că fără o situație materială sigură nu se putea căsători cu Veronica, el fiind conștient de faptul că nu-i putea asigura un trai decent, așa cum se obișnuise aceasta în timpul cât a fost căsătorită cu Ștefan Micle. Până la obținerea unei pensii de la stat, Eminescu o ajută în diferite rânduri pe Veronica cu bani, din ceea ce câștiga și el la redacția *Timpului*. Ea avea fetele la școală și nu putea să le asigure cele necesare, pensia de urmaș nefiind încă aprobată. Se cunoaște o scrisoare a lui Eminescu către Veronica Micle, aflată în posesia lui Octav Minar, în care Eminescu spune că a primit suma de 200 de lei de la Alecsandri: „Azi am primit de la d-l Vasile Alecsandri suma de două sute de lei. Bani au sosit la timp și din ei îți trimit 100 pentru că mi-ai scris că ai nevoie”. Cu toate intervențiile lui Eminescu la prieteni, parlamentari și miniștri, aprobarea pensiei Veronicăi Micle va întârzia vreo patru ani, mulți dintre aceștia nevăzând cu ochi buni relația Veronicăi cu poetul.

După a doua lor împăcare din decembrie 1881, Veronica insistă din nou cu căsătoria, scriindu-i pe 25 decembrie 1881: „*Lucrul însă care mă doare pe mine e tonul tău reținut și cu totul diplomatic în scrisoarea ta. Când ai ști tu să adâncești câtă durere e amestecată în fericirea că te-am revăzut, că te-am sărutat; câtă frică mă stăpânește că poate nu te-am regăsit decât ca iarăși să te pierd; când cunosc așa de bine slăbiciunea caracterului tău; când știu că voința ta e voința celor care te înconjoară, - mă înăbușă lacrimile, căci știu că răutatea oamenilor va invidia chiar și fericirea ce aș avea de a te iubi în taină, - cât mi-au discutat ei fericirea de-a mă uni cu tine, tu știi mai bine decât mine”* (Scrisoarea Veronicăi Micle către Mihai Eminescu din 25 decembrie 1881 publicată de C. Mille în ziarul *Dimineața* din 25 octombrie 1908).

Eminescu, obosit și bolnav, îi răspunde Veronicăi: „*Bolnav, neavând nici o poziție socială sigură, prin care să-ți pot pregăti un trai modest și poate fericit alături de mine; sărac precum bine știi că sunt, având pururi grija zilei de mâni, tu crezi că eu aș putea fi atât de nelegiuit să pot veni lângă tine și să nu vreau să viu; crezi că, în starea în care mă aflu, îmi abate a-ți face infidelități, mă crezi, în sfârșit, de o sută de ori mai mizerabil de cum sunt în stare a fi...te-am rugat femeie dulce și fermecătoare să ierți că am îndrăznit a te iubi, să ierți că am aruncat această umbră de mizerie asupra vieții tale care după caracterul tău trebuie să fie veselă și luminoasă...Nu văd nici o perspectivă deocamdată de-a trăi împreună, pentru că nu mi s-a oferit până acum nimic în Iași cu care aș duce o viață convenabilă cu tine și în mizerie nu voi să trăiești...Te sărut dulce, femeia mea iubită și dragă și dacă, după toate cele zise, tot poți să mai mă iubești, iubește-mă, dacă nu, dă-mă uitărei, dar nu crede că vreodată te voi uita sau voi înceta de a te iubi”*.

Veronica Micle îl știa pe Eminescu nehotărât, influențat de către prietenii și colegii săi, și își dă seama că ei doi nu se vor mai putea căsători. Erau și departe unul de celălalt, se întâlneau mai rar, așa că, Veronica nu l-a putut determina pe Eminescu să se căsătorească.

Ion Slavici, prietenul cel mai apropiat de Eminescu, referindu-se la căsătoria poetului, spune în amintirile sale: „*Eram de părerea, că pentru dânsul căsnicia ar fi un mare noroc. El ar fi fost fără îndoială un foarte bun soț, numai însă având drept soție a femeie devotată, care-și da seama despre datoriile ce are, după ce a primit sarcina purtării de grijă pentru un om ca dânsul. Nu îndrăzneam cu toate acestea să mă bucur, căci stăteam la îndoială, dacă e ori nu Veronica Micle o asemenea femeie. Cu mijloacele, de care dispunea, nici n-ar fi putut apoi să întemeieze o casă potrivită cu exigențele unei femei ca dânsa”*.

În primăvara anului 1882, Eminescu și Veronica Micle se vor întâlni la București și vor locui împreună, vreo opt zile, într-o casă de pe strada Buzești nr.5, așa cum precizează inscripția aflată pe un imobil: „*Pe acest loc s-a aflat casa în care a locuit Mihai Eminescu împreună cu Veronica Micle în primăvara anului 1882”*. Ioan Slavici, precizează în amintirile sale: „*Câtva timp Veronica Micle a venit la el, unde a stat vreo opt zile, apoi a plecat iar la Iași. Singura explicație a acestei întâmplări este că, după plecarea ei, Eminescu s-a uitat lung la mine.*

-Îți mulțumesc, Doamne,- mi-a zis, făcându-și cruce- am scăpat, în sfârșit, pentru totdeauna”.

Din acest pasaj, putem deduce că acum, cu ocazia acestei întâlniri, în care Veronica Micle a insistat să se căsătorească, Eminescu a ezitat să-i promită căsătoria, el știind că nu are cu ce întreține o familie cu doi copii și o soție cochetă, care avea nevoie de bani, pentru a-și întreține eleganța, cunoscută de toți.

Cetatea Cavalerilor

2023 - ANUL IULIU MAIU !

NR. 8(36) AUGUST-2023

În ultima scrisoare din 9 aprilie 1882, Veronica Micle precizează în mod clar dorința ei de a se căsători cu Eminescu: „Mă întrebi, dorești a ști de la mine ce anume să faci, să-ți spun dorința mea. Știi ce vreau cu stăruință, știi ce doresc?

Je desire ardemment, je veux etre pres de mon cher petit Eminescu, rien que le voir et tous mes maux disparetront comme par enchantement.

Da, scumpul meu, voi, însă nu crede că această a mea dorință o ași pune cândva mai presus de cariera și viitorul tău”.

Cu toate acestea mulți au învinuit-o pe Veronica Micle de infidelitate, de inconstanță în iubirea ei pentru Eminescu, acuzând-o că din cauza ei Eminescu s-a îmbolnăvit. Ori, Eminescu a fost cel nehotărât în a lua decizia de a se căsători cu Veronica, fiind un om „nepractic” cum spune el, ezitant și nehotărât. Chir dacă, Eminescu s-ar fi căsătorit cu Veronica Micle, căsnicia lor nu ar fi fost dintre cele mai reușite, poetul fiind un tip independent, făcea ce-i plăcea și nu un om care să aibă grijă de casa lui. Apoi, nu avea veniturile necesare întreținerii unei familii și nici nu prevedea un viitor mai bun în această privință.

Eminescologul Nicolae Georgescu, în cartea sa „Iubind în taină- Dragostea dintre doi mari poeți, Mihai Eminescu și Veronica Micle”, Editura Mușatinia Suceava, Centrul Cultural Spiritual Vărațic, 2022, face o caracterizare frumoasă Veronicăi Micle, spunând: „...femeia pe care a iubit-o Eminescu a fost nu numai frumoasă, nu numai talentată, inteligentă, cultă, elegantă- dar și cinstită, și devotată, și dezinteresată- ba capabilă de sacrificii mari. Și, înainte de toate, femeia unei mari energii, o boieroaică moldavă hotărâtă să lase urme puternice pe unde trece- urmat-, din păcate, de buretele uitării plantat aproape matematic, deci: cu intenție certă- după fiecare pas al ei”.

Alți eminescologi și scriitori, care s-au aplecat asupra vieții și activității lui Eminescu, au avut o părere proastă despre Veronica Micle, acuzând-o de toate relele, așa cum a făcut-o și Mihaela Ion, în cartea sa „Prin anotimpuri la mormântul lui Eminescu: „Nu s-a sinucis din prea multă dragoste, ci din cauza faptului că nu mai suporta muștrările de conștiință. Și din vina ei a murit. Ea ar fi putut să-l ajute foarte mult sau chiar să-l salveze, dar a preferat să-l abandoneze, cu toți ceilalți, prin ospicii. Ce fel de dragoste este asta? El a iubit-o foarte mult și avea nevoie de ea, mai ales în momentele în care se vedea închis prin spitale de psihiatrie. Privirea ei, un cuvânt, un gest de-al ei i-ar fi dat putere, dar ea nu l-a căutat, nici măcar nu a avut curiozitatea să vadă pe unde mai era în ultima perioadă a vieții. Justificarea ei, că nu a putut să vadă „un Eminescu cu mințile răătăcite”, nu are nicio valoare. Atunci când iubești pe cineva, îl iubești așa cum e. Când și-a dat seama că a greșit, era prea târziu, nu mai putea îndrepta nimic și atunci a ales să se sinucidă” (O! Moarte, vin și treci...”, pag. 131).

Este o părere nedreaptă față de Veronica Micle, care a crescut și a dat pe la școli înalte cele două fete, Virginia ajungând profesoară de matematică la gimnaziul din Botoșani și Valeria o cântăreață de operă recunoscută, cu posibilități financiare reduse și care, l-a iubit pe Eminescu și l-a cerut ea în căsătorie de mai multe ori, fără ca poetul să se hotărască. Perioada 1879- 1885, a fost practic, o perioadă de despărțire, el la București, ea la Iași, care i-a mai înstrăinat, ei întâlnindu-se sporadic și despărțindu-se, de fiecare dată, fără o decizie de căsătorie din partea lui Eminescu, care tot amâna luarea unei hotărâri.

Din păcate Veronica Micle s-a mutat definitiv la București de abia în anul 1885, când poetul era bolnav și proiectata căsătorie nu s-a mai putut realiza. În schimb Veronica l-a urmărit îndeaproape pe Eminescu, ajutându-l cu afecțiunea sa, cu sfaturi utile și chiar din punct de vedere material. Îl va sfătui să scrie versuri, pe care să le publice, ca lumea să vadă că el este capabil de a mai scrie versuri de valoare și ca prietenii să-l ajute moral și material.

Pe 12 aprilie 1888, Veronica reușește să-l determine pe Eminescu să plece amândoi la București, pentru a fi mai aproape de oficialități și prieteni, pentru a obține pensia, de care avea atâta nevoie. La București se mutase și Veronica, care l-a urmărit și ajutat pe Eminescu, de câte ori a putut.

La București, Veronica Micle locuia pe strada Teodor Aman, nu departe de locuința lui Eminescu, îl vizita uneori pe poet și îl îndemna să scrie. Din păcate, Eminescu devenise ursuz, se știa „un om sacrificat”, fără nici un viitor și căsătoria cu Veronica devenise imposibilă. În 1888, Eminescu a tradus piesa Lais, o traducere frumoasă, în care se vede stilul poetic desăvârșit al poetului și o prezintă la una din ședințele Junimii. Este jucată la Teatrul național, fiind plătit cu 50 lei. Împreună cu alți colegi de breaslă înființează o nouă publicație - „Fântâna Blanduziei”- unde publică câteva articole. Colaborează la *România liberă*, de unde primea o mică sumă de bani. Nicolae Petrașcu a fost desemnat de Maiorescu să-i asigure poetului sumele de bani, necesare traiului.

Getatea Cavalerilor

2023 - ANUL IULIU MAIU !

NR. 8(36) AUGUST 2023

Se întâlnește cu Veronica și a rămas o fotografie cu ei doi și trupa de teatru, condusă de I.L. Caragiale. Gh. Panu o vede ieșind uneori din camera lui Eminescu, supărată și nemulțumită de starea lui Eminescu și a faptului că acesta nu-i acorda atenția de care avea nevoie și era indiferent cu viața și activitatea lui.

Pe data de trei februarie, Eminescu este internat din nou, la Spitalul Mărcuța, spre deznădejdea Veronicăi, care spune într-o scrisoare: „*Vă mărturisesc sincer, nu pot să-l văd lipsit de minte, eu care am cunoscut pe Eminescu în cea mai splendidă epocă a vieții sale intelectuale. Și așa sânt fără nici o lege și fără nici un Dumnezeu – să-mi rămână cel puțin acel al poeziei, care pentru mine s-a fost întrupat în ființa lui Eminescu*”.

Versurile din poezia ei „Lui X” din 1886, este un frumos omagiu, adus de poetă, marelui Eminescu, pe care l-a iubit ca om și l-a apreciat ca mare poet, numindu-l pentru prima oară, *Luceafăr*.

La fel de simțite și frumoase sunt și aceste gânduri scrise de poetă: „*Sufletul meu și după moarte va căuta umbra poetului iubit. Veronica*”.

„*Vârful nalt al piramidei ochiul meu abia-l atinge...*

Lâng-acest colos de piatră vezi tu cât de mică sânt

Astfel tu-n a cărui minte universul se răsfrânge,

Al tău geniu peste veacuri rămâne-va pe pământ”.

Veronica Micle i-a stat poetului alături la bine și la greu, până ce recidiva bolii sale i-a făcut să se despartă, Veronica neputând să-l viziteze la ospiciu, să-l vadă în starea în care îl adusese tratamentul inadecvat ce i se aplica. La moartea lui Eminescu, Veronica l-a condus pe ultimul drum dintr-o caleașcă și i-a adus flori la mormânt. A plecat apoi la Mănăstirea Văratec, unde și-a găsit sfârșitul, la 50 de zile de la moartea poetului iubit și 10 ani de la moartea soțului.

În 1992, Tia Șerbănescu, prozatoare și jurnalistă, a publicat un amplu eseu, comentând personalitatea Veronicăi Micle astfel: „A știut să fie muza ideală; cochetă când trebuie, indiferentă când trebuie, fidelă mereu și infidelă din când în când, adică exact când era necesar pentru ca această iubire să-și găsească mereu prospețimea, și ca poezia să înflorească pe soluri noi și, în fine, solidară și în moarte. Pentru o femeie ce se afla sub reflectoare ce-i cîntăreau fiecare pas, s-a descurcat admirabil. A fost discretă și delicată și a știut să întrețină buna funcționare a discernământului”.

Nu putem încheia această prezentare, decât cu concluzia pusă de arhimandritul Bartolomeu Anania: „Și dacă oamenii și împrejuririle nu le-au îngăduit împlinirea acestui vis (al căsătoriei), posteritatea i-au unit atât de strâns încât numele unuia nu mai poate fi despărțit de al celuilalt, într-un logodna cea pururi fiitoare” (Arhimandrit Bartolomeu Valeriu Anania- *Mănăstirea Văratec*– Ed. Mitropoliei Moldovei și Sucevei, 1986, p. 168).

Bibliografie:

Augustin Z.N. Pop-*Mărturii-Eminescu-Veronica Micle* –Ed. Tineretului București, 1969

Gheorghe Sărac- *Documente privind adevărul despre boala și moartea lui Eminescu* –Ed. Malasi, 2000

Augustin Z.N. Pop- *Contribuții documentare la biografia lui Mihai Eminescu* –Ed. Acad. R.P.R., 1962

George Călinescu- *Viața lui Mihai Eminescu*– Ed. Junimea, Iași, 1977

T. Nedelcea – „Mihai Eminescu- Veronica” (Adela Xenopol– *Veronica Micle- Corespondență*); Ed. *Scrisul Românesc*, Craiova, 1992

6.Ioan Slavici- *Amintiri*– Ed. Cultura Națională, București, 1924

7.„Dulcea mea doamnă/ Eminul meu iubit”- Ed. Polirom, Iași-2000

8.George Sanda, „Veronica Micle”, București, 1972;

9.Octavian Minar, „Veronica Micle. Dragoste și poezie”, București, 1923;

10.Ioan Mitican- *Ne întâlnim cu Veronica Micle-*„ETP Tehnopres” Iași, 2005

11.Mihaela Ion- *Prin anotimpuri la mormântul lui Eminescu*– ed. *Andreas* București, 2010

12.Nicolae Georgescu- „*Iubind în taină- Dragostea dintre doi mari poeți, Mihai Eminescu și Veronica Micle*”, Editura *Mușatinia* Suceava, Centrul Cultural Spiritual Văratec, 2022

Nicolae Iosub, 4 august 2023, Botoșani

Veronica Micle, desen de M. Bămulescu Veronica Micle- Aș vrea să viu...

Eminescu- Veronica, grafică Constanța Abălașei- Donosă